

Ne more se torej trditi, da je obdolževal do dobra prepričan, da so dolžitve resnične; krivdorek je torej objektivno in subjektivno opravičen.

Vsklicno sodišče je prvo sodbo potrdilo in poudarjalo glede dobre vere še to, da je bila obtožencu neznana ob času dolžitve večina okolščin, katere je navedel, in da ne zadostuje to, kar mu je takrat znano bilo, v utemeljitev dobre vere obtoženčeve, posebej pa še navaja okolščine, ki bi morale opominjati obtoženca, da je »previden« v svojih izjavah.

Če torej ničnostna pritožba sedaj trdi, da ste obe stopnji rešili vprašanje, je-li navel obtoženec take okolščine, iz katerih so se podali zadostni vzroki, da se utegne obdolžitve verjeti, le objektivno, ne pa subjektivno s stališča obtoženčevega, ni mogoče pritegniti tej trditvi. Obe stopnji ste se namreč bavili temeljito z dokazno oceno o dobri veri obtoženčevi in ste, kakor že zgoraj navedeno, izrecno ugotovili, da obtoženec ni izrekel svojih dolžitev v dobri veri, torej se bavili tudi z zadevno stranjo tega dokaza.

Generalnemu prokuratorju se zdi, da je utemeljitev nezadostna, da ni doprinešen dokaz verjetnosti v subjektivnem oziru, a te pomanjkljivosti ni mogoče izpodbijati z ničnostno pritožbo, in utemeljena je njena zavržba.

R-i.

Izpred upravnega sodišča.

- a) Kdor nima samostojnega pridobitka, ne more biti izvoljen v občinski zastop.

Dne 19. novembra 1911 so bile volitve novega občinskega zastopnika v T., pri katerih sta bila izvoljena tudi F. V. in F. D. Vsled ugovora nekega volilca je razveljavila deželna vlada v Ljubljani na podlagi §-a 33. obč. vol. r. za Kranjsko izvolitev F-a. V. in F-a. D. odbornikom, ker živita kakor obrtna pomočnika od dnine, ker se utegne njuno delavsko razmerje vsak čas razdreti, ker nimata nobenega drugega dohodka in torej nimata samostojnega pridobitka v zmislu §-a 10., točka 3. občinskega volilnega reda.

Proti odločbi deželne vlade sta vložila F. D. in F. V. pritožbo na upravno sodišče, ki pa je bila zavrnjena z razsodbo 12. februarja, št. 1385, iz teh razlogov:

Po §-u 10. točka 3. obč. vol. r. za Kranjsko, po besedilu zakona z dne 17. oktobra 1910 dež. zak. št. 32, »ne morejo biti izvoljeni posli in dninarji, ki nimajo samostojnega pridobitka.« Zadevno nemško besedilo zakona slove: »welche in einem Gesindeverbande stehen oder, wie Tagelöhner, einen selbstständigen Erwerb nicht haben.«

Iz nemškega besedila »wie Tagelöhner«, sklepa upravno sodišče, da to navajanje ni taksativno, temveč eksemplifikativno; torej je za kvalifikacijo delavske vrste, ki ne more biti izvoljena, ravno tako, kakor posli po prej navedenem zakonitem določilu, odločilnega pomena manjkajoči »samostojni pridobitek«. Kakor je upravno sodišče v svojih odločbah že ponovno izreklo (prim. odločbo z dne 10. oktobra 1905, št. 10.858, zbirke št. 3813 A, in z dne 3. maja 1909, št. 7812, zbirke št. 6721 A), kaže dispozicija v zakonu »samostojni pridobitek« na to, da naj bodo izvzete po tem predpisu od volivnosti tiste osebe, pri katerih so po delavskem razmerju ustvarjene gospodarske, družabne in pravne razmere ravno take, kakor pri dninarski vrsti, ki je navedena za primer.

Ker je ta delavska vrsta posebno odvisna od delodajalca, ker ima majhen zaslužek in ji manjka zagotovljena trajnost delavnega razmerja, je gospodarsko nesamostojna; v tej gospodarski nesamostojnosti in iz nje izvirajoči možnosti uspešnejšega vplivanja po drugih osebah, pa tiči po intenciji občinskega volilnega reda zadržek zoper priznanje volilnosti za občinski zastop.

Po spisih je ugotovljeno in pritožnika niti ne ugovarjata, da nimata poleg zaslužka, ki ga imata kakor obrtna pomočnika in ga prejemata na teden, nobenega drugega dohodka ali premoženja. Ker torej pripadata delavski vrsti, ki je enaka dninarjem, in nimata samostojnega pridobitka v zmislu gorenjih izvajanj, se jima je odrekla po pravici volivnost za občinski zastop.

Opomba priobčevalca: Eden pritožnikov zasluži 6 K, drugi 8 K na dan, za oba velja šesttedenski rok za odpoved službe.

J. S.

b) Pri stavbnih komisijah morajo stavbni in zdravniški zvedenci podati svoja mnenja v navzočnosti strank. Pomanjkljivo je stavbno dovoljenje, izdano brez stavbnega načrta.

Vsled ustmene prošnje I. B-a. v B., da se mu podeli stavbno dovoljenje za napravo nove, deloma v zemljo vzdane shrambe za svinjsko krmo poleg njegovega svinjaka in hiše za spravljanje in pripravlanje svinjske krme, je županstvo dne 26. septembra 1911 v navzočnosti navedenega prosilca in soseda A. A-a. opravilo stavbno komisijo, ne da bi pritegnilo zvedence. Glasom komisijskega zapisnika je župan izjavil, da pod pogoji, ki so bližje označeni v zapisniku in na zahtevo soseda, predpisani prosilcu, proti stavbi ni zadržka. Obenem sta bili stranki nakaznani na pravnno pot, kolikor se ni med njima doseglo popolno sporazumljenje.

Proti temu je A. A. v svojem prizivu na občinski odbor ugovarjal, da županstvo ni izdalo stavbnega dovoljenja po zmislu §-a 10. stavbnega reda, in da ni rešilo njegovih, pri lokalni komisiji podanih ugovorov. Prosilec da zida dalje, ne da bi čakal pravomočnosti stavbnega dovoljenja. Dalje je pritožnik ugovarjal, da se bodo odpadne vode iz projektirane shrambe za krmo odtakale v njegov, nižje ležeči hlev, oziroma v klet, in da bo smrad nadlegoval tudi njegovo hišo.

Ta priziv je občinski odbor s sklepom z dne 8. oktobra 1911 zavrnil, ker je to zasebno-pravno sporno zadevo rešiti zasebno-pravnim potom.

A. A. je proti tej zavrnitvi vložil na deželni odbor priziv, v katerem je v bistvu ponovil ugovore svojega priziva na občinski odbor, in stavil zahtevo, da se v tem slučaju vporabijo določila stavbnega reda o zgradbi vodnjakov in greznic, in da sploh deželni odbor županstvu zaukaže, da se natančno drži določil stavbnega reda. Vsled tega priziva je deželni odbor pred vsem zahteval od županstva še izvid stavbnega zvedenca in zdravniško mnenje glede sanitarnih nedostatkov, katere je pritožnik uveljavil. Stavbni zvedenec je po pregledu stavbe dne 14. aprila 1912 izjavil, da je shramba za krmo pravilno zgrajena, ker je vsestransko z betonskim zidom dobro zavarovana, in da je nadlegovanje sosednih zemljišč s smradom izključeno, ker je napravljen pri shrambi zračnik, ki sega čez sosedovo streho. Izvid distriktnega zdravnika, izdan dne 5. marca

1912, se glasi tako, da preporna stavba v vsakem oziru odgovarja zdravstvenim predpisom in da proti tej, naravnost vzorni napravi, iz zdravstvenih ozirov ni nobenih pomislekov.

Nato je deželni odbor z razpisom z dne 4. maja 1912 št. 9427 zavrnil gorenji priziv A. A-a. kot neutemeljen, pri čemur se je opiral na sledeče razloge:

V tem slučaju ne gre za zgradbo vodnjaka in grebenične jame, kakor pomotoma trdi pritožnik, temveč je smatrati sporno stavbo za gospodarsko poslopje. Shramba (kad) za svinjsko krmo poleg hiše in svinjaka I. B-a. je zgrajena iz cementa, je oddaljena od zidu hleva A. A-a. 75 cm, od hišnega roba tega hleva pa 30 cm. Zračnik sega preko tega strešnega robu. Za odvajanje deževnice je napravljen ob strehi shrambe žleb. Nasproti tej shrambi ni v zidu sosedovega hleva nobenega okna. Z ozirom na gorenji dve izjavi zvedencev in določbe §-ov 57 in 72 št. 12 stavbnega reda z dne 26. oktobra 1876 dež. zak. št. 25, proti zgradbi shrambe potemtakem iz javnopravnih ozirov ni pomisleka. V kolikor pa opira pritožnik svoje ugovore proti sporni stavbi na baje pristoječe mu zasebne pravice, se zavrne po §-u 10, odst. 2 stavbnega reda na pravdno pot. Končno je v izpodbijani odločbi pripomnjeno, da se po zmislu §-a 11. stavb. r. stavba ne sme pričeti, dokler ne postane stavbno dovoljenje pravomočno, kar naj županstvo v prihodnje vpoštevava.

Vsled pritožbe A. A-a. je upravno sodišče z razsodbo z dne 11. aprila 1913, št. 3764 ex 13, razveljavilo izpodbijano odločbo deželnega odbora zaradi pomanjkljivega postopanja, in svojo odločbo utemeljilo tako-le:

Gre za novo stavbo gospodarskega poslopja, za katero je treba po zmislu §-ov 1. in 57. kranjskega stavbnega reda z dne 25. oktobra 1875, dež. zak. št. 26, oblastvenega dovoljenja. Ne glede na to, da v predstojećem slučaju prosilec ni vložil pismene, s stavbnim načrtom opremljene prošnje (§§ 5 in 6), in da take prošnje tudi stavbna komisija dne 26. septembra 1911 ni imela predložene, je bistvena pomanjkljivost postopanja pred vsem v tem, da sta tako stavbni zvedenec, kakor tudi distriktni zdravnik, oddala svoja mnenja na podlagi poizvedb, ki sta jih izvršila samostojno in ne da bi se bile k temu pritegnile stranke. Ta mnenja torej niso oddana komisijonelo in strankam ni bila dana prilika pri komisiji proti njim priglasiti svoje

ugovore. Ta mnenja se tudi niso priobčila strankam in se torej tem ni dalo priložnosti proti uspehom teh mnenj varovati v instančnem potu njihove pravice, dočim so vendar ugotovitve zvedeniškega izvida integrirajoči del ustanovitve dejanskega stanu, in mora torej ostati strankam varovana pravica, da morejo v polnem poznanju teh ugotovitev staviti tiste predloge in pomisleke, ki jih smatrajo za potrebno v varstvo svojih pravic.

Nadaljna bistvena pomankljivost postopanja je v tem, da se v komisijskem zapisniku z dne 26. septembra 1911 izdano stavbno dovoljenje ne nanaša na nikak stavbni načrt in da ne vsebuje tudi nikake pobliznje označbe dovoljene stavbe z navedbo dotičnih dimenzij, tako, da temu dovoljenju nedostaje tisto konkretiranje, ki je neobhodno potrebno tako za ustanovitev pravice prosilca, kakor tudi za varstvo sosedov.

Pri stavbah brez dovoljenja in pri prekoračenju oblastvenih dovoljenj pri stavbah je postopati po predpisu §-ov 83. in 96. stavbnege reda, ako se ne izda naknadno stavbno dovoljenje.

Dr. J. R.

Književna poročila.

Das Recht des Abgeordneten auf Diäten. Von dr. Leonidas Pitamic V Bernatzik-Philippovichevih „Wiener Staatswissenschaftliche Studien“ je izšla razprava kot drugi snopič enajstege zvezka teh publikacij, ki zasluži, da se je obširneje spominjamo.

V zadnjem času moramo z zadovoljstvom povdariti dejstvo, da se število naših znanstvenih delavcev na polju javnega prava prav lepo množi. Opozarjamo le na dela dr. Žolgerja, dr. Žižeka, dr. Vošnjaka i. dr. Tem se je pridružil sedaj tudi naš rojak dr. Pitamic, sedaj c. kr. vladni koncipist v Postojni, z delom, ki je njegov prvenec, ki pa kaže o resnem znanstvenem stremljenju ter obširnih predštudijah pisateljevih.

Pitamic obdeluje vprašanje dijetnega prava raz historično dogmatično in pravno-primerjalno stališče. Najprvo poda kratek obris določil, ki so veljala glede dijet v stanovski državi ter loči tu kontinent in Angleško, to pa zategadelj, ker se je na Angleškem že v tej dobi razvilo zelo diferencirano dijetno pravo in ker so tamošnje institucije na tem polju merodajne za razvoj in pojmovanje gotovih modernih tvorb dijetnega prava.

Potem govori knjiga o dijetnem pravu v moderni državi, razpravlja o razlikah med modernimi in stanovskimi dijetami in popisuje različne sestave dijetnega prava; tu razlikuje predvsem sestav dnevnin ali dijet v ožjem pomenu in pavšalni sestav, poleg teh glavnih pa še mešani sestav, ki je nastal iz kombinacije prvih dveh sestavov. Na te tri sestave se dado predpisi